

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

จากกระแสความตื่นตัวทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโลกสมัยใหม่ ผนวกกับภาพการดึงเอาศิลปวัฒนธรรมแห่งยุคสมัยมาร่วมประสานสอดแทรกรวมเข้ากับสภาวะสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่อยู่ในรูปของสวนป่าธรรมชาติ ซึ่งปรากฏเทียบเคียงกับหาดทรายที่ทอดด้วยยาวสีเขียวริมชายฝั่งทะเลสีคราม ควบคู่ไปกับริมฝั่งทะเลสาบสีเขียวขจี มีแนวห้วยเขาแดงปรากฏเป็นปราการหลักอย่างงามสง่า มีผลบันดาลใจให้กลุ่มอารยะชนรุ่นใหม่ในสังคม เกิดแรงบันดาลใจในการคิดสร้างสรรค์พัฒนาป่าสนริมชายหาดให้แปรสภาพจากป่าสนกรุงรัง กลายเป็นอาณาจักรประติมากรรมสมัยใหม่ ที่ร่วมสอดประสานเข้ากับธรรมชาติแวดล้อมอย่างน่าสนใจ ในขณะเดียวกันการสร้างอัตลักษณ์ (Cultural Identity) แสดงความเป็นลักษณะเฉพาะตนให้สอดแทรกอยู่กับสภาพแวดล้อมเดิม รวมอยู่ด้วยกันอย่างประสานกลมกลืน เป็นเสมือนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติด้วยผลงานศิลปวัฒนธรรมสมัยใหม่

และจากลักษณะของการนำเอาศิลปสมัยใหม่ที่อยู่ในรูปของกลุ่มผลงานประติมากรรมสาธารณะขนาดใหญ่ เข้าไปสอดแทรกอยู่ท่ามกลางป่าสนกรุงรัง นับเป็นการคลายความน่าสะพรึงกลัว ช่วยเพิ่มบรรยากาศและสีสันให้กับธรรมชาติแวดล้อมที่มีมายาวนาน แปรสภาพเป็นอาณาจักรประติมากรรมสมัยใหม่ที่สอดแทรกรวมกันอย่างน่าสนใจ การพัฒนาธรรมชาติแวดล้อมด้วยศิลปสมัยใหม่ที่อยู่ในรูปลักษณะของผลงานประติมากรรมสาธารณะ (Public Sculptures) นับเป็นความคิดก้าวหน้าของผู้นำในสังคมท้องถิ่น ร่วมกับศิลปินสมัยใหม่หัวก้าวหน้า อันแสดงให้ประจักษ์ถึงพลังทางสังคมสมัยใหม่ที่เข้มแข็ง ด้วยรูปแบบและเนื้อหาที่มีการผันแปรคลี่คลายไปตามยุคสมัย กอปรกับความเชื่อและแนวคิด ตลอดจนกลวิธีในการรังสรรค์ผลงานของเหล่าศิลปิน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดและกลวิธีในการนำเสนอรูปแบบของผลงานออกเป็น 5 ช่วงเวลา เพื่อให้ง่ายต่อการพิจารณาเชิงเปรียบเทียบผลงานประติมากรรมที่ประกอบไปด้วยความแตกต่าง ละม้ายคล้าย เหมือนกันในแต่ละยุคสมัย โดยการรวบรวมองค์ความรู้เรื่องกำหนดปรัชญา ความเชื่อ แนวความคิด รูปแบบ และเนื้อหาในการสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละช่วงเวลามาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมสมัยใหม่ตกแต่งสิ่งแวดล้อมที่มีรูปลักษณะตามแบบอย่างเฉพาะของผู้วิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลงานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงแนวคิดและกลวิธีการการสร้างและนำเสนอผลงานศิลปะสมัยใหม่ เฉพาะในส่วน of ผลงานประติมากรรมแต่ละยุคสมัย โดยหยิบยืมมาจากข้อมูลเชิงลึกที่ผู้วิจัยได้สืบค้นมาได้ เปรียบเทียบให้เห็นถึงการคลี่คลายของรูปแบบและเนื้อหาตามความเชื่อในการสร้างสรรค์ผลงานของมวลศิลปินสมัยใหม่ที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยผู้วิจัยได้แบ่งการสร้างสรรคผลงานออกเป็น 5 ยุค ตามช่วงระยะเวลาที่เหล่าศิลปินได้ปฏิบัติการสร้างสรรค์ ดังนี้ คือ

1. ยุคเริ่มแรก “เงือกทอง” : รูปแบบอุดมคติ (Idealistic)
2. ยุคที่สอง “หนู – แมว” : รูปแบบเหนือจริง (Surrealism)
3. ยุคที่สาม “ม้าไม้” : รูปแบบกึ่งนามธรรม (Semi – Abstract)
4. ยุคที่สี่ “พืชพรรณ : สัญลักษณ์แห่งชีวิต” : รูปแบบนามธรรม (Abstract)
5. ยุคพัฒนา “อิรวดี 2007” : รูปแบบนามธรรมบริสุทธิ์ (Pure Abstract)

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดหรือขอบเขตของการวิจัย เฉพาะในส่วนที่เป็นประติมากรรมสมัยใหม่ตกแต่งสิ่งแวดล้อม บริเวณชายหาดสมิหลาด้านชายฝั่งทะเลอ่าวไทย และบริเวณสวนสนสองทะเลริมทะเลสาบสงขลาตรงข้ามกับเนินหัวเขาแดง

ระเบียบวิธีการวิจัย

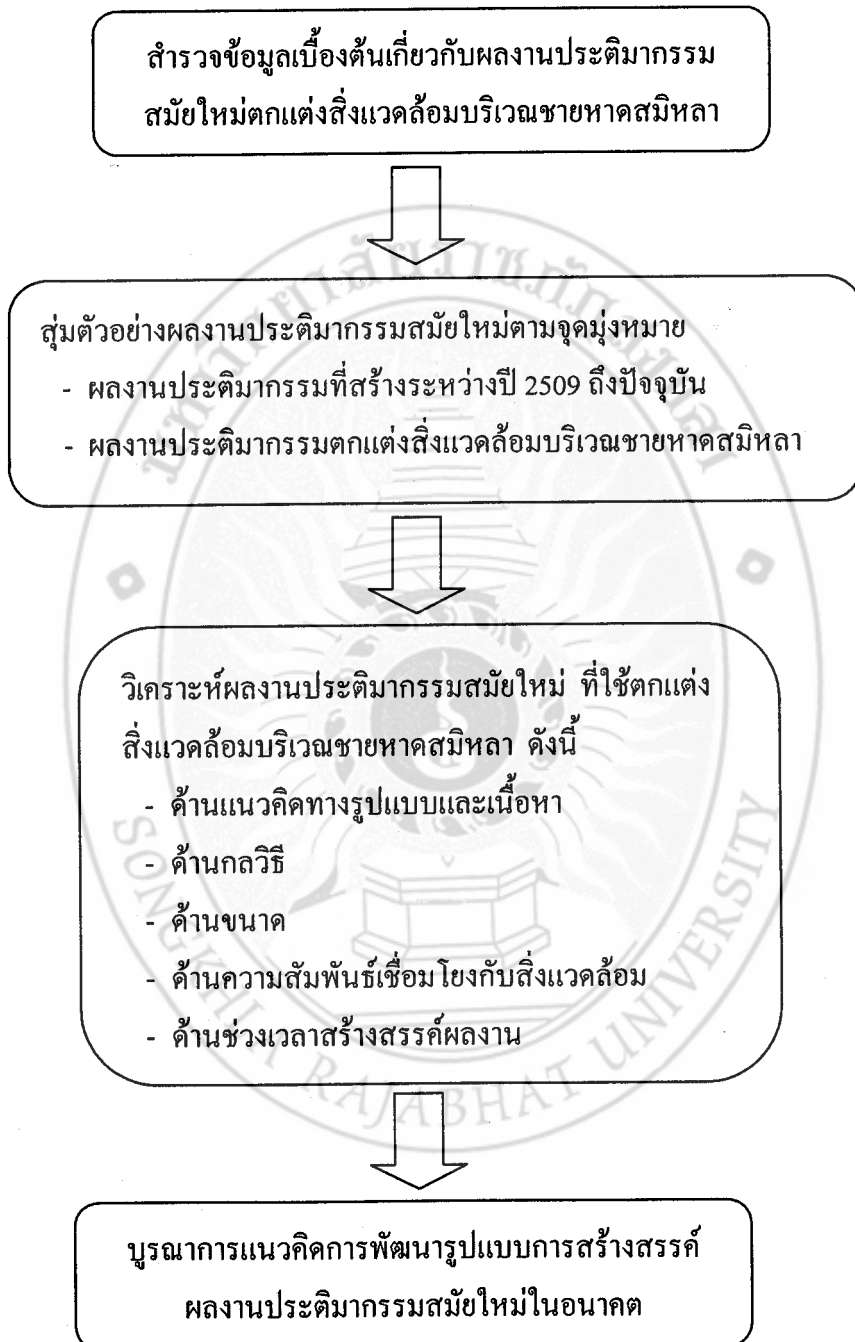
เป็นการศึกษาวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมสมัยใหม่ตกแต่งสิ่งแวดล้อม บริเวณชายหาดสมิหลาด้านชายฝั่งทะเลอ่าวไทย และด้านสวนสนสองทะเลริมทะเลสาบสงขลาตรงข้ามฝั่งหัวเขาแดง โดยผู้วิจัยได้เดินทางไปศึกษาผลงานจริง ตามสถานที่ติดตั้ง และได้บันทึกภาพผลงานประติมากรรมเพื่อนำมาเปรียบเทียบสรุป โดยเริ่มจากยุคแรกในปี พ.ศ. 2509 ถึงยุคกลางในปี พ.ศ. 2543 และปี พ.ศ. 2548 ตลอดไปจนถึงยุคอนาคตที่จะมีการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานตกแต่งสถานที่บริเวณหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ บริเวณแหลมสนอ่อนสงขลา หรือสถานที่ที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการจัดสร้าง ซึ่งอยู่ในโครงการพัฒนาภูมิทัศน์แวดล้อมของเทศบาลนครสงขลา และลำดับขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย มีดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาคือเป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้น โดยผู้วิจัยเดินทางไปถ่ายภาพผลงานประติมากรรมจากสถานที่จริง ศึกษาข้อมูลเชิงลึกจากหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น อาจารย์มนตรี สังข์มุสิกานนท์ จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ และรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา คุณณิศร สังราชกิจ สำนักงานปลัดเทศบาล รวมทั้งฝ่ายประชาสัมพันธ์ เทศบาลนครสงขลา อาจารย์วุฒิชัย เพชรสุวรรณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัดสงขลา รวมทั้งสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นต้น และได้ทำการสุ่มตัวอย่างผลงานตามจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) จำนวน 4 ชิ้น จากจำนวนผลงานทั้งหมด 20 ชิ้น เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงแนวความคิด กลวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน และแนวทางการพัฒนาจากอดีตสู่อนาคต โดยอยู่ในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาแบบสร้างสรรค์ (Creative Research - Development)

2. ขั้นการศึกษาวิเคราะห์ เป็นการนำข้อมูลผลงานประติมากรรมมาตีความตามหลักฐานที่ได้สืบค้นมา โดยยึดแนวทฤษฎีปฏิบัติ (Pragmatic Theory) ทำการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ และสรุปผลการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ช่วงเวลา เพื่อนำข้อสรุปมาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในอนาคต

3. ขั้นตอนภายหลังการศึกษา เป็นการตรวจทานสิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงให้เป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการพัฒนาจัดสร้างต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัยไว้ว่า ถ้าจะดำเนินการวิจัยและพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน ประติมากรรมตกแต่งสิ่งแวดล้อมบริเวณหน้าพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำสองทะเล ณ แหลมสนอ่อนสงขลา หรือสถานที่แห่งอื่น ๆ จะมีผลให้อาณาบริเวณพิพิธภัณฑ์ หรือสถานที่นั้น ๆ ซึ่งได้รับการอนุมัติ ให้จัดสร้างกลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรประติมากรรมสมัยใหม่หรือไม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ คาดหวังประโยชน์ในการพัฒนาผลงานประติมากรรมตกแต่ง สิ่งแวดล้อมบริเวณแหลมสนอ่อน หน้าอาคารพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ หรือสถานที่อื่น ๆ ที่ได้รับการ อนุมัติให้จัดสร้างในจังหวัดสงขลา ที่เป็นลักษณะของผลงานประติมากรรมสมัยใหม่ ตกแต่งสิ่งแวดล้อมอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดสงขลา โดยมีรูปลักษณะของผลงานที่เป็นศิลปะสมัยใหม่ ตามแนวคิด และความเชื่อทางความงามตามแบบอย่างเฉพาะของผู้วิจัย

นิยามศัพท์

1. ประติมากรรมสมัยใหม่ หมายถึง ผลงานประติมากรรมที่สร้างสรรค์ด้วยกลวิธีสมัยใหม่ ด้วยกลวิธีสมัยใหม่ตามยุคสมัย ไม่ว่าจะเป็นการหล่อโลหะรมดำ การเชื่อมเหล็ก การฉลุโลหะ การประดิษฐ์วัสดุ เป็นต้น
2. เนื้อหาเรื่องราวของผลงาน หมายถึง ผลงานประติมากรรมชาวไทยที่ยังมีชีวิตอยู่ นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2509 ถึงปีพุทธศักราช ที่ได้รับอนุมัติให้จัดสร้างผลงานขึ้นขึ้นใหม่
3. ขยายหาดสมิหลา หมายถึง บริเวณขยายหาดสมิหลาด้านชายฝั่งทะเลอ่าวไทย และ บริเวณสวนสนสองทะเลตลอดด้านริมฝั่งทะเลสาบสงขลา